



UPPSALA
UNIVERSITET

Prevention i skolan

Skolan som en av flera
skyddsfaktorer

Martin Karlberg



Vad vi vill åstadkomma:

1. Trivsel, välbefinnande, kamratrelationer, närvaro och skolframgång.
2. Vanligtvis inte kompatibelt med:
 1. Arbetslöshet/bidragsberoende
 2. Utanförskap
 3. Missbruk
 4. Kriminalitet



Minskar risk för missbruk,
kriminalitet, psykisk ohälsa och
utanförskap:

- Goda relationer till lärare
- Goda kamratrelationer
- Sociala färdigheter
- Läsförmåga
- Goda skolprestationer
- Fullständiga betyg
- Närvaro i skolan



Målet är närvaro och betyg!

Det som skiljer prevention i skolan från prevention på andra arenor är att insatserna i skolan syftar till närvaro, lärande, skolprestationer och betyg.

Det är inte så enkelt som att ex. skolprestationer är slutmålet. Skolprestationer, närvaro och betyg är snarare **ett kvitto** på att olika slags insatser har fungerat tillfredsställande (i alla fall ur ett skolperspektiv).

På samma sätt är undermåliga betyg och hög frånvaro indikationer på att insatserna i skolan misslyckas.





Varför prevention i skolan?

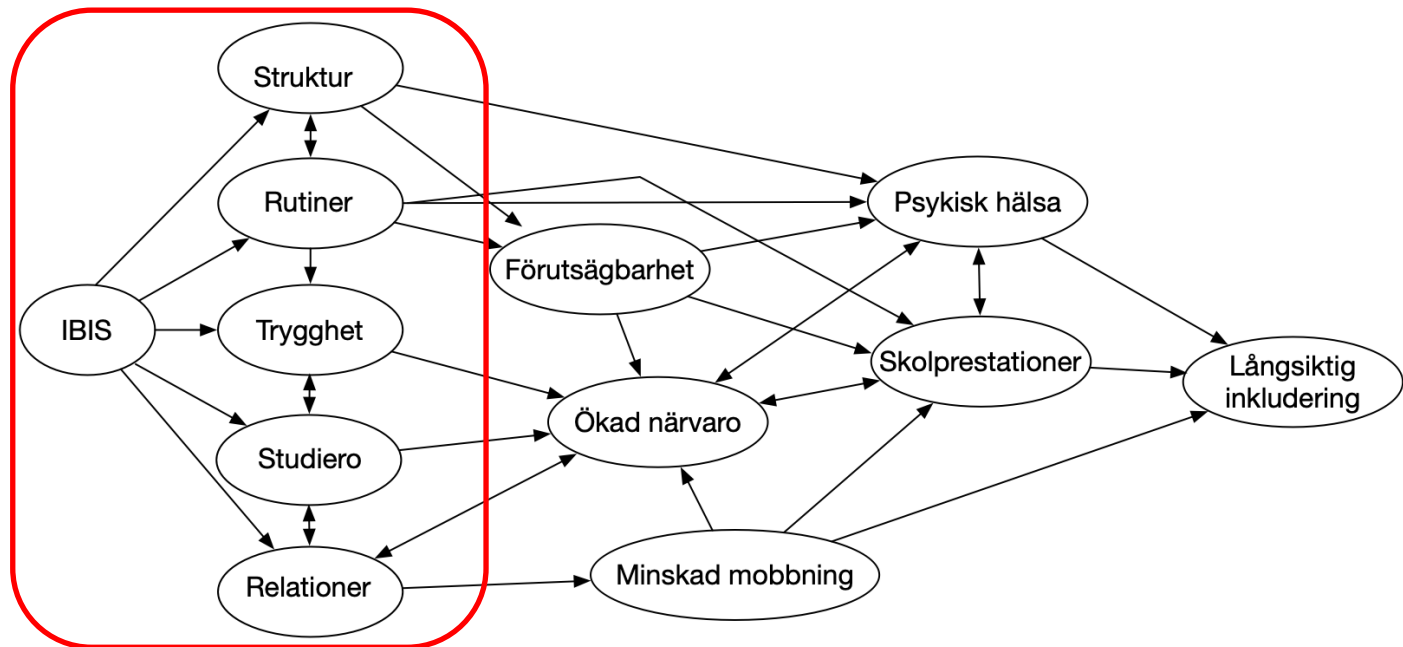
1. När *alla*
2. När *alla tidigt*
3. Skolans kortsiktiga mål och samhällets långsiktiga mål nås på samma sätt i klassrummet



Målet för prevention i klassrummet

På kort sikt är målet att skapa trygghet, trivsel och förutsättningar för lärande.

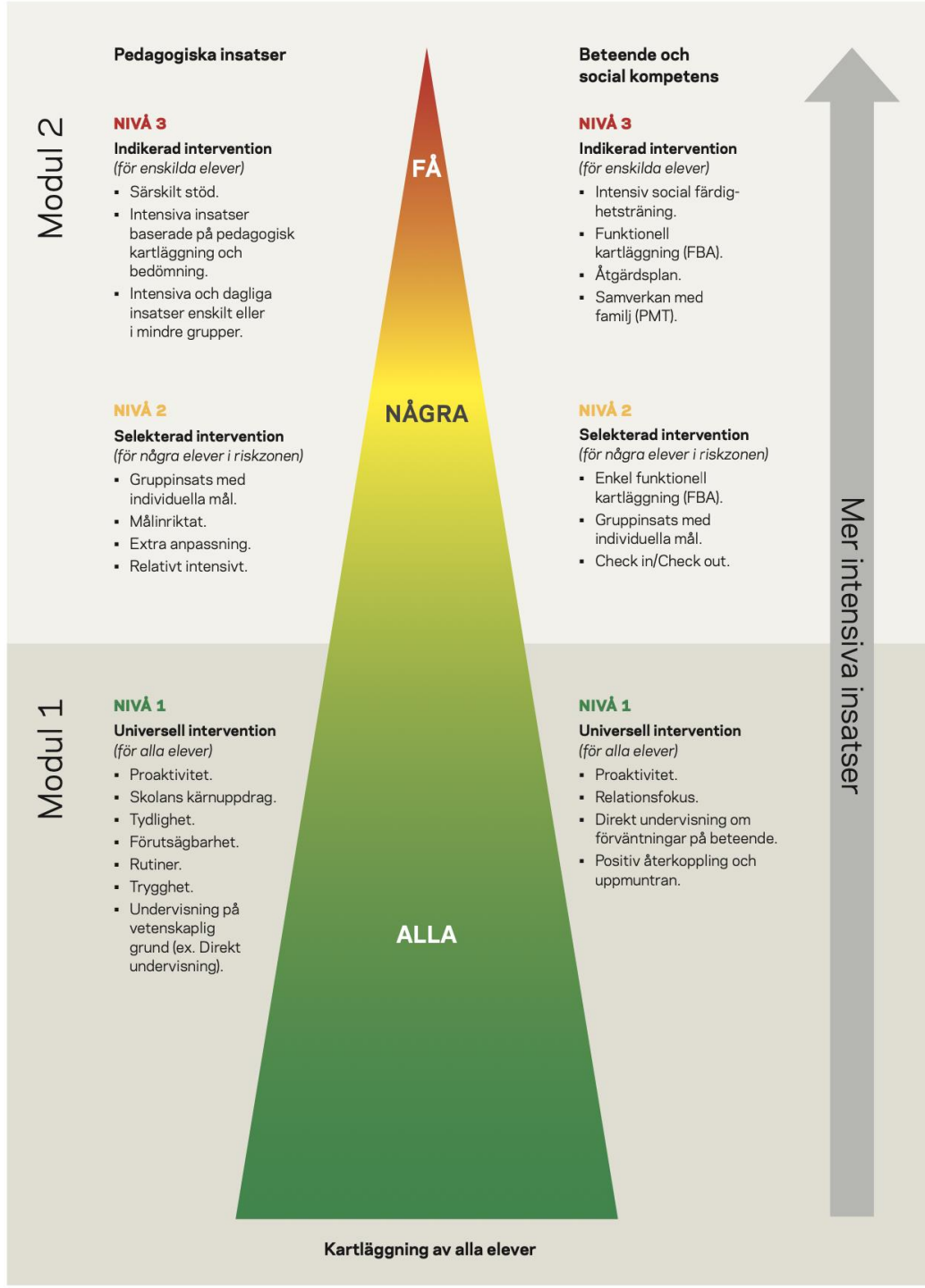
På längre sikt är målet att använda skolan som arena för att förebygga psykisk ohälsa, skapa förutsättningar för framgång i skolan och att bidra till långvarig och långsiktig inkludering i samhället.





UPPSALA
UNIVERSITET

Tre nivåer





UPPSALA
UNIVERSITET

Nivå 1: (för alla: 80-90 %)

- Relationsskapande och proaktivt ledarskap
- Förväntningar på beteenden och prestationer
- Socialt och emotionellt lärande
- Datadrivet beslutsfattande





Nivå 2: (för identifierade grupper: 5-10 %)

- Social färdighetsträning och problemlösning
- Proaktiva ledarskapsstrategier
- Systematiska och uthålliga insatser för att skapa förutsättningar för lärande och utveckling
- Snabba insatser (inom 3 dygn)
- Energieffektiva insatser

Nivå 3: (för enskilda individer: 1-5 %)

- Kräver resurser från EHT
- Individualiserade insatser baserade på FBA
- Lärare och föräldrar kan utbildas i BM
- Ev. samverkan med Soc. och BUP





Exempel på program:

- IBIS-PBS (Inkluderande Beteendestöd I Skolan) / PBS
- IBIS-CM (Ledarskap i klassrummet)
- Socioemotionellt lärande (SEL)
- Check-In/Check-Out
- Teckenekonomier (enl. Skol-KOMET)
- Second Step (sociala färdigheter)
- Check & Connect (mentorskap)





UPPSALA
UNIVERSITET

Bra för alla:

- Trygghet
- Arbetsro
- Rutiner och struktur
- Förutsägbarhet
- Tydliga instruktioner
- Tydliga och effektiva förväntningar
- Reflekterande lärare
- Formativ bedömning av undervisningen och ledarskapet





Bra för utmanande barn:

- Insatser baserade på data och elevens synpunkter/erfarenheter
- Anpassning av undervisningen utifrån behov och förmåga
- Social färdighetsträning (i 4 steg)
 - Prosociala färdigheter
 - Hantera provokationer
- Systematiskt arbete med relationen
- Systematiska och uthålliga insatser för att skapa förutsättningar för lärande och utveckling
- Forskningsbaserade program





Slutligen

- Alla barn förtjänar en skola som motsvarar deras behov och förmågor.
- Olika barn behöver olika anpassningar och insatser.
- .
- Idealiskt kartlägger skolan elevernas behov regelbundet och anpassar insatserna utifrån elevernas aktuella behov (typ RTI eller MTSS) .
- Inga elever ska få exkluderande insatser som de inte behöver.
- Skolan är en preventionsarena som kan vara livsavgörande för elever.
- Det räcker ganska långt med skolans systematiska arbete med rutiner, struktur, trivsel och förutsägbarhet.



UPPSALA
UNIVERSITET

Frågor?

